Rok VIII. Nr. 2.

DZIENNIK URZĘDOWY

c. k. Rady szkolnej krajowej w Galicyi.

Redagowany w c. k. Radzie szkolnej krajowej.

Wydany dnia 20. stycznia 1904.

L. 47.842.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich c. k. gimnazyów i c. k. szkół realnych w sprawie używania żerdzi przy nauce gimnastyki.

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 4. grudnia 1903 L. 13.846, powołując się na reskrypt swój z dnia 6. marca 1903 L. 6005 polecił c. k. Radzie szkolnej krajowej, aby celem zapobieżenia nieszczęśliwym wypadkom przy nauce gimnastyki w szkołach średnich z bezwzględną stanowczością dążyła do tego, by przy ćwiczeniach w wspinaniu posługiwano się tylko żerdziami z nienagannego materyału najlepiej z drzewa jasionowego, lub metalowemi rurami, opatrzonemi pokryciem zabezpieczającem od rdzy.

Następnie polecił Pan Minister wezwać nauczycieli gimnastyki wszystkich szkół średnich, aby przy ćwiczeniach w wspinaniu pod żadnym warunkiem nie pozwalali uczniom po żerdzi zsuwać się na dół, zamiast, jak przepisano, spuszczać się stopniowo w kolejnych chwytach, tudzież czuwali nad tem, aby tego rodzaju ćwiczenia odbywano zawsze w trzewikach ćwiczebnych.

Zawiadamiając o tych zarządzeniach Dyrekcye, c. k. Rada szkolna krajowa poleca czuwać nad ścisłem ich wykonaniem i przestrzegać, by przy udzielaniu nauki gimnastyki stosowano dokładnie przepisy, objęte instrukcyą dla nauki gimnastyki w szkołach średnich (reskrypt ministeryalny z dnia 1. marca 1899 L. 5546 Dz. rozp. Nr. 7).

Wskazówki dla szkół ludowych i przemysłowych, tudzież dla seminaryów nauczycielskich męskich i żeńskich zostaną wydane później.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

Lwów, dnia 5. stycznia 1904.

Za c. k. Namiestnika
Płażek w. r.

L. 48.713.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi seminaryów nauczycielskich żeńskich w sprawie przyjmowania ukończonych uczenic publicznych liceów żeńskich do seminaryów nauczycielskich żeńskich.

W sprawie przyjmowania ukończonych uczenic liceów żeńskich do seminaryów nauczycielskich żeńskich wydał JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 12. grudnia 1903 L. 10519 następujące zarządzenia:

Ukończone uczenice publicznych liceów żeńskich, które złożyły z wynikiem pomyślnym egzamin dojrzałości w myśl statutu z dnia 3. października 1901 L. 27.915 (Dz. r. m. Nr. 39), mogą być na podstawie uzupełniającego egzaminu wstępnego przyjęte na III. lub IV. kurs seminaryum nauczycielskiego żeńskiego, jeżeli wykażą się uzdolnieniem fizycznem i przepisanym wiekiem.

Egzamin uzupełniający ma obejmować, w razie przyjęcia na kurs III., naukę ogólnej pedagogiki, w razie przyjęcia na kurs IV. naukę ogólnej pedagogiki i dydaktyki; oprócz tych przedmiotów jednak ma być egzamin rozszerzony nadto na naukę śpiewu (muzyki), gimnastyki i kobiecych robót ręcznych, w razie jeżeli świadectwo dojrzałości kandydatki nie wykazuje z tych przedmiotów przynajmniej »zadowalającej« cenzury.

Co do ewentualnej dyspenzy od przepisanego wieku należy wobec takich kandydatek stosować postanowienie §. 14. alinea 2. rozporządzenia ministeryalnego z dnia 31. lipca 1886 L. 6.031 (Dz. r. m. Nr. 50), pod innymi względami zaś mają być one traktowane stosownie do reskryptu ministeryalnego z dnia 9. listopada 1881 L. 15.497 (Dz. rozp. min. Nr. 44).

To ostatnie rozporządzenie ministeryalne zostało wydane w sprawie traktowania tych kandydatów, którzy po uzyskaniu świadectwa dojrzałości w szkołach średnich, wstępują do seminaryów nauczycielskich męskich. Celem przypomnienia zawartych w niem przepisów, które wobec absolwentek liceów żeńskich mają być we właściwy sposób stosowane, podaje się dosłowny jego przekład:

Ażeby kandydatom, którzy ze świadectwem dojrzałości szkoły średniej wstępują na najwyższy kurs seminaryum nauczycielskiego męskiego (§. 16. statutu organizacyjnego), ułatwić uzupełnienie ich wiedzy, zwłaszcza zaś nabycie niezbędnego praktycznego przygotowania do zawodu nauczyciela szkół ludowych, upoważnia się krajowe władze szkolne do wydania dla tych kandydatów — w porozumieniu z odnośnemi gronami nauczycielskiemi — specyalnych zarządzeń co do nauki w miarę różnorodnych i ulegających zmianom potrzeb.

Tacy kandydaci, którzy pod względem karności mają być traktowani zupełnie na równi z resztą kandydatów, mogą być uwolnieni od godzin naukowych najwyższego kursu, przeznaczonych na wykończenie lub powtarzanie materyału naukowego z zakresu tych przedmiotów, z których egzaminu dojrzałości składać nie potrzebują (§. 64. statutu organizacyjnego), w tych godzinach zaś mają oni stosownie do zarządzenia albo uczęszczać na naukę przedmiotów, udzielanych na przedostatnim kursie, które są im potrzebne, lub też hospitować w szkole ćwiczeń.

W każdym razie należy tych kandydatów zobowiązać do uczęszczania na naukę specyalnej metodyki klasy elementarnej i na naukę gospodarstwa wiejskiego tudzież do brania udziału w konferencyach hospitacyjnych III. (przedostatniego) kursu.

Z końcem I. półrocza nie należy kandydatom takim wydawać żadnego świadectwa.

Z zakresu przedmiotów, których znajomość wykazali świadectwem dojrzałości szkoły średniej, nie potrzebują oni zdawać egzaminu pisemnego ani ustnego, całkowite świadectwo dojrzałości zaś należy wygotować przenosząc odpowiednie cenzury z świadectwa dojrzałości szkoły średniej; co do reszty przedmiotów pozostają także dla tych kandydatów w mocy odnośne ogólne postanowienia.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

Lwów, dnia 7. stycznia 1904.

W zastępstwie:
Dembowski w. r.

L. 48.806.

O k ó l n i k

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich gimnazyów i szkół realnych, tudzież prywatnych liceów żeńskich, w sprawie katalogów klasowych.

C. k. krajowi inspektorowie szkół stwierdzają niejednokrotnie przy sposobności lustracyi wielką nierówność w stosowaniu rozporządzenia ministeryalnego z dnia 1. maja 1899 l. 12.014, tyczącego się używania katalogów klasowych. Co gorsza nawet w tych samych zakładach praktyka jest niekiedy niejednolita, tak iż kiedy jedni nauczyciele pojmują konferencye t. z. miesięczne jako klasyfikacye okresowe, pozostające z sobą w organicznym związku, a więc dające obraz postępu ucznia od początku półrocza, uprawiają inni dawniejszą praktykę zapisywania oceny każdej odpowiedzi do katalogu i obliczania w każdym okresie z osobna wypadkowej z zapisanych cenzur.

Ta ostatnia praktyka nie jest zgodna z duchem powyższego rozporządzenia, które wprost zabrania obliczania wypadkowych cenzur.

By przeto osięgnąć jednolite postępowanie we wszystkich zakładach, c. k. Rada szkolna krajowa zaznacza w myśl powyższego rozporządzenia ministeryalnego a zgodnie z praktyką, stosowaną w przeważnej liczbie zakładów, że okresowa ocena postępu każdego ucznia jest rodzajem klasyfikacyi, opierającej się na takichże klasyfikacyach w poprzednich okresach od początku półrocza, a klasyfikacya półroczna musi pozostawać w organicznym z niemi związku i być ostatecznym, należycie uzasadnionym sądem o stanie wiedzy każdego ucznia.

Wobec zwiększonego znaczenia tych klasyfikacyi okresowych będzie obowiązkiem nauczycieli przystępować do nich z należytą ścisłością i ostrożnością, a na gospodarzy klas i Dyrekcye wkłada się obowiązek zawiadamiania rodziców o niedostatecznym postępie syna, względnie córki, w drodze urzędowej po każdej konferencyi zwyczajnej.

Ponieważ zaś klasyfikacya okresowa wymaga należytego uzasadnienia, przeto wypływa z natury rzeczy, iż ona nie może się odbywać w odstępach zbyt krótkich, w którychby postępu każdego ucznia nie zdołano należycie zbadać.

Zmieniając przeto częściowo tutejsze rozporządzenie z dnia 18. października 1889 l. 18.251, ustanawia się dla klasyfikacyi okresowych następujące terminy:

a) w I. półroczu:

1. około 20. października,
2. » 10. grudnia,
3. z końcem półrocza (kursowa);

b) w II. półroczu:

1. około 20. marca,
2. » 10. maja,
3. z końcem półrocza (kursowa).

Gdzieby jednak stosunki frekwencyi i kalendarzowe zezwalały na częstsze gruntowne badanie postępu każdego ucznia, tam mogą się klasyfikacye okresowe odbywać w dotychczasowych terminach, jak w ogólności wszelkie inne rozporządzenia, tyczące się konferencyi nauczycielskich w dotychczasowej pozostają mocy.

C k. Rada szkolna krajowa spodziewa się, że rozsuwając niejako terminy klasyfikacyi okresowych i przedłużając okresy, daje zarazem szkole i domowi większą możność porozumiewania się z sobą w sprawie pilności i postępu uczniów, którzy upominani przez nauczycieli, dozorowani przez rodziców, będą mieli czas do wyrównania braków.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej,

We Lwowie, dnia 8. stycznia 1904.

C. k. Namiestnik:

Potocki w. r.

Rozporządzenie

c. k. Rady szkolnej krajowej do c. k. Rad szkolnych okręgowych i Zarządów szkół w sprawie egzaminów nadzwyczajnych ze szkół ludowych pospolitych i wydziałowych.

Uzupełniając tutejsze rozporządzenie z dnia 16. maja 1902 l. 5689, w sprawie egzaminów nadzwyczajnych ze szkół ludowych pospolitych i wydziałowych (Dz. urz. z r. 1902 str. 236), wydaje c. k. Rada szkolna krajowa następujące postanowienia:

1. Osoby zamierzające poddać się egzaminowi nadzwyczajnemu z zakresu nauki udzielanej w szkołach wydziałowych żeńskich, już po uzyskaniu wymaganego w tym celu zezwolenia ze strony c. k. Rady szkolnej krajowej, domagają się w licznych wypadkach od komisyi egzaminacyjnych, na podstawie przedłożonych dodatkowo świadectw lekarskich, uwolnienia od składania egzaminu z kobiecych robót ręcznych,

rysunków lub śpiewu, w myśl §. 8. przepisów dotyczących klasyfikacyi w szkołach wydziałowych żeńskich. Zwraca się uwagę c. k. Rad szkolnych okręgowych i Zarządów szkół, że udzielenie takiego uwolnienia zależne jest od uznania tej władzy szkolnej, która w myśl §. 1. rozporządzenia z dnia 16. maja 1902 l. 5689 o przypuszczeniu do egzaminu nadzwyczajnego orzeka, a więc od c. k. Rady szkolnej krajowej, jeżeli egzamin nadzwyczajny ma się odbyć z zakresu szkoły wydziałowej tudzież cztero- lub więcejklasowej pospolitej, w innym zaś razie od c. k. Rady szkolnej okręgowej. Wobec tego osoby, które ze względów zdrowotnych pragną uzyskać uwolnienie od składania egzaminu z kobiecych robót ręcznych, rysunków lub śpiewu, a w szkołach męskich od rysunków, gimnastyki lub śpiewu, powinny do podania o przypuszczenie do egzaminu nadzwyczajnego dołączyć świadectwo lekarskie, orzekające w sposób stanowczy, że zajmowanie się nauką tych przedmiotów było dla nich ze względów zdrowotnych niemożliwe i że wskutek tego uwolnienie ich od składania egzaminu z tych przedmiotów jest konieczne. W razie przyznania przez właściwą władzę szkolną uwolnienia z jednego lub więcej z wymienionych przedmiotów, należy tak w protokole egzaminu nadzwyczajnego, jak i w wydanem ewentualnie świadectwie we właściwej rubryce wymienić powód uwolnienia, podany w przedłożonem świadectwie lekarskiem.

2. Osoby przystępujące do egzaminu nadzwyczajnego z zakresu nauki udzielanej w pięcio- lub sześcioklasowej szkole wydziałowej żeńskiej, które wykażą się świadectwem prawidłowo ukończonej trzyklasowej szkoły wydziałowej żeńskiej, lub świadectwem egzaminu nadzwyczajnego z takiej szkoły, są obowiązane do składania egzaminu tylko z zakresu nauki udzielanej w dwu, względnie trzech klasach najwyższych (t. j. IV. i V. względnie IV., V. i VI.) Kandydatki zaś, które trzyklasowej szkoły wydziałowej żeńskiej nie ukończyły, ani też egzaminu nadzwyczajnego z takiej szkoły nie złożyły, są obowiązane do składania egzaminu z całego zakresu nauki, udzielanej we wszystkich klasach 5- względnie 6-klasowej szkoły wydziałowej.

3. Kandydatki przystępujące do egzaminu nadzwyczajnego z 5- lub 6-klasowej szkoły wydziałowej powinny przed rozpoczęciem egzaminu oświadczyć przewodniczącemu komisyi, czy pragną poddać się również egzaminowi z przedmiotów nadobowiązkowych, udzielanych bądź to w całej szkole wydziałowej, bądź też tylko w niektórych jej klasach, czy też chcą być od tych przedmiotów uwolnione. W razie odbycia się

egzaminu z przedmiotów nadobowiązkowych należy cenzury z tych przedmiotów wpisać tak w protokole egzaminacyjnym jak i w wydanem ewentualnie świadectwie, przyczem się jednak zauważa, że według przepisów klasyfikacyjnych cenzury z przedmiotów nadobowiązkowych nie wpływają na postęp ogólny. Jeżeli egzamin z przedmiotów nadobowiązkowych nie odbył się wcale, należy to uwidocznić we właściwej rubryce protokołu i w świadectwie.

4. Z uwagi jednak, że osoby, które ukończyły 5- lub 6-klasową szkołę wydziałową żeńską, lub złożyły egzamin nadzwyczajny z takiej szkoły, ubiegają się częstokroć o posady nauczycielek tymczasowych pomocniczych w myśl tutejszego rozporządzenia z dnia 25. kwietnia 1900 l. 9536, będzie c. k. Rada szkolna krajowa, w braku kandydatek z przepisaną kwalifikacyą, brała pod rozwagę podania tylko takich osób, które w świadectwie szkolnem wykażą się pomyślnym postępem z pedagogiki, udzielanej jako przedmiotu nadobowiązkowego w V. względnie VI. klasie wydziałowej, tudzież które z uwolnienia wspomnianego w alinei 1. niniejszego rozporządzenia, od nauki względnie egzaminu z rysunków, kobiecych robót ręcznych i śpiewu nie korzystały.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

Lwów, dnia 13. stycznia 1904.

Za c. k. Namiestnika:
Płażek w. r.

L. 44.876.

O k ó l n i k

c. k. Rady szkolnej krajowej do wszystkich c. k. Rad szkolnych okręgowych i do Zarządów wszystkich szkół ludowych w sprawie zakresu wymagań przy egzaminach wydziałowych z przedmiotów grupy I.

Między nauczycielami, przystępującymi do egzaminu wydziałowego z przedmiotów grupy I. przed c. k. komisyą egzaminacyjną we Lwowie, wyrobiła się mylna interpretacya postanowień co do zakresu wymagań, mianowicie o ile one dotyczą egzaminu z języka ruskiego jako przedmiotu lub jako języka wykładowego.

Celem zapobieżenia wszelkim mylnym zapatrywaniom przypomina się wszystkim interesowanym, że przed komisyą tą wolno zdawać egzamin wydziałowy 1) albo w jednym języku wykładowym (polskim,

ruskim lub niemieckim), 2) albo w dwóch językach wykładowych (polskim i ruskim, polskim i niemieckim, ruskim i niemieckim), 3) albo w trzech językach wykładowych (polskim, ruskim i niemieckim) z tem tylko ograniczeniem, że patenty, wydane przez tę (podobnie jak i przez krakowską) komisyę do szkół z językiem wykładowym niemieckim mają ważność tylko dla szkół, położonych w obrębie królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem krakowskiem. Stosownie do postanowień artykułu III. punktu 1 a) rozporządzenia ministeryalnego z dnia 31. lipca 1886 do L. 6.033 stanowi grupę I. język wykładowy, geografia i historya.

Wolno jednakże egzamin z tej grupy zdawać, stosownie do powyższych uwag, z dwoma lub nawet z trzema językami wykładowymi.

Jeżeli kandydat zdaje egzamin w dwóch językach wykładowych, n. p. w języku wykładowym polskim i ruskim, w takim razie tok egzaminu i zakres wymagań jest co do obu tych języków zupełnie jednakowy.

Stosownie do alinei drugiej punktu 5. artykułu III. musi kandydat w tym razie wypracować dwa elaboraty na temata pedagogiczne, po jednym w każdym języku wykładowym, a również musi wypracować w każdym z obu tych języków specyalny temat, odnoszący się do nauki dotyczącego języka i literatury jego jako przedmiotu naukowego.

Co do języka elaboratów z zakresu geografii i historyi zawiera 2-ga alinea punktu 5. artykułu III. rozporządzenia zupełnie jasne wskazówki.

Rozumie się samo przez się, że kandydat, zdający egzamin w jednym tylko języku wykładowym n. p. w polskim, ma prawo poddać się egzaminowi z języka ruskiego w tym celu, ażeby uzyskać uprawnienie do udzielania języka ruskiego jako przedmiotu w szkołach wydziałowych z językiem wykładowym polskim. W tym razie musi wypracować elaborat specyalny w języku ruskim z zakresu nauki tego języka jako przedmiotu, natomiast wolny jest od drugiego elaboratu treści pedagogicznej a zakres wymagań przy egzaminie ustnym stosuje się do określenia, zawartego w ustępie c) punktu 3. artykułu III. rozporządzenia. Jeżeli zaś kandydat pragnie uzyskać uprawnienie do udzielania nauki przedmiotów całej grupy w języku polskim i ruskim, w takim razie obowiązany jest tak w jednym jak w drugim języku okazać zakres wiadomości, określony w ustępie b) punktu 3. artykułu III. a nadto stosownie do alinei 2-giej punktu 6. także przy egzaminie ustnym odpowiadać we

wszystkich przedmiotach całej grupy na pytania zadawane w jednym i w drugim języku.

Kandydaci powinni przeto w podaniach, któremi proszą o przypuszczenie do egzaminu, określać dokładnie zakres tak co do przedmiotów grupy jak i co do języka wykładowego (względnie co do języków wykładowych) w jakim zamierzają egzamin zdawać. Rady szkolne okręgowe i komisye egzaminacyjne będą zwracały do uzupełnienia podania, nie określające tego zakresu dość ściśle i dokładnie.

Zwraca się przy tem uwagę i na to, że w Galicyi, w myśl ustępu IV. rozporządzenia Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 7. kwietnia 1887 do L. 2684, język niemiecki jest obowiązkowym przedmiotem przy każdym egzaminie tak do szkół pospolitych jak i wydziałowych.

Rada szkolna krajowa określiła dokładnie jakim wymaganiom ma uczynić zadość nauczyciel, który pragnie uzyskać prawo udzielania nauki języka niemieckiego jako przedmiotu w szkołach wydziałowych, a w jakim zakresie należy od niego wymagać znajomości tego języka jako środka do dalszego kształcenia się, jeżeli nauczyciel nie ma zamiaru ubiegać się o prawo uczenia języka niemieckiego w szkołach wydziałowych.

Egzamin z przedmiotów grupy I. może tedy obejmować tylko język wykładowy, geografię i historyę, przyczem kandydat posiadający już uprawnienie do uczenia języka niemieckiego w szkołach pospolitych, obowiązany jest okazać, że może z pożytkiem korzystać z dzieł niemieckich w zakresie przedmiotów własnej grupy.

Jednakże wobec tego, że w naszych szkołach wydziałowych nauka języka niemieckiego jest przedmiotem obowiązkowym i że potrzeba koniecznie, ażeby personal nauczycielski szkoły obejmował osobistości uzdolnione do udzielania nauki tego przedmiotu, Rady szkolne okręgowe są uprawnione do umieszczania w ogłoszeniach konkursowych wyraźnego warunku odnoszącego się do uzdolnienia do uczenia języka niemieckiego i wyłączać od ubiegania się kandydatów, posiadających całą grupę a nie posiadających wymaganego co do tego języka uzdolnienia, jeżeli skład personalu szkoły wymaga koniecznie zasilenia nauczycielem uzdolnionym do uczenia języka niemieckiego jako przedmiotu w szkołach wydziałowych.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

We Lwowie, dnia 3. stycznia 1904.

Za c. k. Namiestnika

Płażek w. r.

L. 821.

O k ó l n i k

c. k. Rady szkolnej krajowej do wszystkich Rad szkolnych okręgowych i do Zarządów wszystkich szkół ludowych, pospolitych i wydziałowych, publicznych i prywatnych, w sprawie zarządzeń celem ochrony młodzieży szkolnej wobec niebezpieczeństwa pożaru i innych katastrof, tudzież w sprawie ułożenia „Regulaminu ogniowego dla zakładów szkolnych".

Smutne doświadczenia, poczynione przy pożarach teatrów, kościołów, szkół i w ogóle przy nagłych alarmach w lokalnościach przepełnionych, każą zwracać baczną uwagę na to, aby młodzież szkolna nabyła należytej wprawy i zręczności przy zbieraniu się i wychodzeniu z klasy i szkoły na wypadek niespodziewanego alarmu; wypada też przez stosowne urządzenie ubikacyi szkolnych i przez należyte uregulowanie porządku nauki zapobiegać wedle możności wszystkiemu, coby mogło utrudnić rychłe i sprawne opróżnienie zajmowanych lokalności i spowodować w razie niebezpieczeństwa jakiekolwiek następstwa szkodliwe dla zdrowia i spokoju młodzieży.

»Krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem« zwrócił się w tej sprawie do c. k. Rady szkolnej krajowej. Mianowicie zauważył Zarząd tego Związku w swej odezwie, że w czasie pożaru lub innej jakiej katastrofy w budynku szkolnym, albo też w razie alarmu straży pożarnej, słyszanego w szkole podczas nauki, dziatwa zrywa się i w niełądzie, w popłochu, gwałtownie szkołę opuszcza, przyczem mogą wydarzyć się różne nieszczęścia. Dlatego zauważył krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych, że celem zapobieżenia takim wypadkom wypada w szkołach drzwi wszyskie tak urządzić, ażeby otwierały się na zewnątrz, tudzież że potrzeba przyuczać dzieci do szybkiego zbierania się i porządnego opuszczania lokalu szkolnego.

Rada szkolna krajowa rozpatrzyła się w tej sprawie wszechstronnie i postanowiła, uwzględniając stosunki szkół naszych i spostrzeżenia poczynione w naszym kraju, tudzież przepisy, wydane w niektórych innych krajach koronnych, wydać następujące zarządzenia:

A) Co do budynków i urządzeń szkolnych.

Rady szkolne okręgowe zwrócą baczną uwagę na to, czy urządzenia budynków szkolnych i ubikacyi, wynajmowanych na cele szkolne, odpowiadają względ-

dom bezpieczeństwa ogniowego, mianowicie czy nie narażają dziatwy na wypadek niespodziewanego alarmu na poważne niebezpieczeństwo.

W tej mierze zaleca się zwrócić baczność szczególnie na następujące momenta:

1. Wszystkie drzwi w budynkach szkolnych powinny tak być urządzone ażeby się otwierały na zewnątrz. Należy na ten moment zwracać baczną uwagę w pierwszym rzędzie przy budynkach wznoszonych specyalnie na cele szkolne.

Gdzie są drzwi, otwierane ku wnętrzu, tam wypada je w ciągu najbliższych feryi wielkich stosownie przerobić, jeżeli tylko podobna zmiana wykonalna jest ze względów technicznych i jeżeli dokonanie jej nie spowoduje innych utrudnień (z powodu wązkości korytarza i t. d.).

Jeżeli na umieszczenie szkoły wynajmuje się ubikacye prywatne, wypada wyraźnie wymówić sobie swobodę przekształcenia drzwi klasowych i głównych w duchu powyższych uwag.

2. Ławki szkolne powinny w każdej klasie tak być ustawione, ażeby pozostawiały w środku wolne miejsce do wychodzenia z ławek, ustawiania się w rzędy i do komunikacyi na zewnątrz o szerokości, pozwalającej poruszać się swobodnie dwom przynajmniej uczniom.

W ubikacyach, przeznaczonych specyalnie dla szkolnych celów, powinno pozostawiać się takie przejścia także po obu bokach, ażeby wszystka młodzież mieszcząca się w ławkach mogła swobodnie rozchodzić się na obie strony.

Gdzie przestarzała konstrukcya ławek i ciasnota ubikacyi nie pozwalają na urządzenie przejścia środkowego, tam potrzeba pozostawić wolne miejsce do gromadzenia się młodzieży przynajmniej wzdłuż jednej ściany tudzież między ławkami i stołem nauczyciela lub między ławkami i drzwiami.

Przestarzałe długie i wysokie ławki dawnego systemu należy przerabiać na krótsze, tudzież obniżać stosownie do przeciętnego wzrostu młodzieży, uczęszczającej do każdej klasy.

Inspektorowie okręgowi będą uważali na to, ażeby w każdej klasie znajdowało się tylko tyle dzieci, ile ich mieści się wygodnie w ławkach, będących do dyspozycyi.

Jeżeli przepełnieniu ławek nie można w inny sposób zaradzić, należy w jak najszerszej mierze stosować naukę podzielną stosownie do wskazówek, zawartych w rozdziale B).

3. Tablice powinny być osadzone na silnych i pewnych niewywrotnych sztalugach.

Wedle możności zaleca się urządzanie tablic posuwających się stosownie do potrzeby do góry i na dół między stałymi słupami przymocowanymi do ściany.

W ubikacyach ciasnych, mianowicie wynajmowanych w domach prywatnych, gdzie niema dość miejsca przed ławkami, nie wolno wcale umieszczać tablic na sztalugach. Należy je w tym razie przytwierdzać do ściany, albo w sposób wskazany powyżej, albo też na hakach za pomocą kółek, wkręconych w górny brzeg tablicy.

4. Wieszadła na wierzchnie odzienie młodzieży mają być umieszczone wedle możności w korytarzach, przedpokojach lub szatniach, a tylko w ostatecznym razie w izbach szkolnych.

Jako wieszadła powinny służyć kołki wbite w listwy, przymocowane silnie do ściany, których ilość powinna odpowiadać ilości uczniów, tak ażeby każdy uczeń miał osobne miejsce do zawieszania wierzchniego okrycia i kapelusza (czapki), oznaczone stale jego nazwiskiem.

Wieszadła przyparte do ściany, zajmujące wiele przestrzeni, należy usuwać. W ciasnych ubikacyach (donajmowanych) są one wprost zabronione.

5. Schody powinny mieć obustronnie (to znaczy także przy ścianie) gładkie poręcze.

Gdzie schody na skrętach są bardzo zwężone i wskutek tego bardziej strome, tam wypada zabezpieczać je osobną poręczą, nie pozwalającą dzieciom schodzić po stronie zbyt stromej. Schody znajdujące się przed budynkami powinny być również ubezpieczone a dla zapobieżenia ześlizgiwaniu się oczyszczane z lodu i błota.

6. Dostęp do klas powinien być wedle możności swobodny.

Przy wynajmowaniu ubikacyi na cele szkolne należy unikać lokalności piętrowych, do których dostęp idzie tylko przez ganek.

Przechodzenie dziatwy pewnej klasy przez lokal zajmowany przez inną klasę jest w szkołach publicznych bezwarunkowo zabronione.

B) Co do porządku nauki szkolnej i wychodzenia młodzieży z klas i budynków szkolnych w stosunkach normalnych.

1. Ubikacye szkolne należy wyzyskać jak najstaranniej, rozmieszczając klasy liczniejsze i mniej liczne w izbach szkolnych stosownie do ich obszaru i ilości siedzeń, znajdujących się w ławkach.

2. W szkołach więcejklasowych, mających budynki piętrowe, należy dzieci mniejsze umieszczać w parterze a klasy wyższe na piętrach.

3. Jeżeli izba szkolna jest szczupła i nie posiada w ławkach dostatecznej ilości siedzeń, potrzebnych na umieszczenie faktycznej frekwencyi, a wysokość tej frekwencyi nie uprawnia do żądania zezwolenia na utworzenie oddziału równorzędnego, należy zaradzać potrzebie przez stosowanie nauki podzielonej (półdziennej).

Plany normalne wprowadzają naukę podzielną jako zasadę w szkołach jednoklasowych i w pierwszej klasie szkół więcejklasowych.

Gdzie jednakże zastosowanie tej nauki niezbędnem się stanie z powodu szczupłości ubikacyi, tam wolno ją wprowadzić za zezwoleniem Rady szkolnej okręgowej także w klasie II-giej i III-ciej a w szkołach wiejskiego typu nawet w klasie IV-tej.

W tym razie dzieli się każdą klasę (stopień nauki) na dwa równorzędne oddziały, pobierające naukę od tego samego nauczyciela w takim wymiarze godzin, ażeby nauczyciel nie był obarczony ponad normalne maximum, określone w §. 48 Regulaminu.

4. Zastępstwo za nauczycieli nieobecnych przez ściąganie klas lub oddziałów równorzędnych wolno tylko w takim razie urządzać, jeżeli szkoła ma izbę, mogącą pomieścić w ławkach wygodnie obie ściągnięte klasy i jeżeli ilość dzieci obu

tych klas nie przekracza cyfry 80. Ściąganie klas, których frekwencya przekracza 80 dzieci, jest tylko wyjątkowo dopuszczalnem. Jeżeli nie można pozyskać osobnego zastępcy, należy w tym razie celem uregulowania zastępstwa wprowadzić półdzienna naukę w ten sposób, że nauczyciel, zastępujący nieobecnego kolegę, udziela 3 godziny nauki przed południem we własnej klasie a 2 godziny nauki po południu w klasie osieroconej.

5. Wychodzenie młodzieży ze szkoły nawet w zwykłych czasach ma odbywać się podług ścisłego porządku, ułożonego na konferencyi i ustalonego protokolarnie, pod nadzorem nauczycieli i kierowników szkoły.

W szkołach jednoklasowych nauczyciel unormuje porządek wychodzenia na piśmie i umieści go w izbie szkolnej obok podziału godzin.

Bezładne wypuszczanie młodzieży, bez zachowania porządku i szyku i bez nadzoru pedagogicznego jest surowo zabronione.

6. W szkołach więcejklasowych kierownik szkoły urządzi w każdej klasie, celem skontrolowania porządku przy wychodzeniu, raz na miesiąc spieszniejsze zbieranie się i wychodzenie klasy w dniu niezapowiedzianym poprzednio; ażeby zaś przy tej sposobności nie doznać przeszkód ze strony innych klas, wychodzących równocześnie, należy odnośne polecenie wydać na 10 minut przed sygnałem, zwiastującym zwykły koniec nauki. Opróżnienie sali szkolnej powinno przy takich próbach odbyć się bezwarunkowo pod osobistym dozorem kierownika (kierowniczki).

C) Co do zwykłych ćwiczeń gimnastycznych.

Ponieważ rzędowe ćwiczenia gimnastyczne przyczyniają się bardzo do wyrobienia sprawności i przytomności umysłu, przeto będą kierownicy szkół czuwali pilnie nad tem, ażeby takie ćwiczenia odbywały się jak najczęściej i z jak największą precyzyą:

a) w klasach i przeznaczonych na ten cel salach gimnastycznych,

b) na korytarzach,

c) na wolnem powietrzu.

Nawet w szkołach mniejszych miejscowości, nie posiadających ani sal odpowiednio urządzonych, ani boisk, powinni nauczyciele odbywać z młodzieżą szkolną w godzinach przypadających na naukę gimnastyki, pochody i inne ćwiczenia rzędowe, jeżeli tylko pogodą na to pozwala i jeżeli można na ten cel skorzystać z jakiej zacisznej ulicy lub z wolnego placu, oddalonego od gwarnych targowic.

Obracanie godzin, przeznaczonych na gimnastykę, na naukę innych przedmiotów jest tylko w tym razie dopuszczalne, jeżeli niekorzystna pora roku lub niepogoda absolutnie nie pozwala na urządzanie podobnych ćwiczeń i jeżeli lokalne warunki czynią niemożliwem urządzanie ćwiczeń, wskazanych powyżej.

Wprawdzie w szkołach żeńskich nauka gimnastyki nie jest przedmiotem obowiązkowym, jednakże celem przyzwyczajenia dziewcząt do porządku będą nauczycielki i w takich szkołach urządzały od czasu do czasu, mianowicie w pauzach grupowanie dziewcząt w szeregi w klasach i na korytarzach, tudzież pochody na obejściu szkolnem.

D) Co do systematycznych ćwiczeń alarmowych.

Ażeby dzieci szkolne przyzwyczaić do szybkiego, porządnego i przytomnego opuszczania budynku szkolnego na wypadek prawdziwego niebezpieczeństwa, będzie się urządzało od czasu do czasu w każdej szkole tak zwany „alarm fałszywy“. O znaczeniu takiego fałszywego alarmu należy dzieci z początkiem roku szkolnego w stosowny sposób pouczyć.

Dziatwa, zrozumiawszy cel takiego ćwiczenia i przyzwyczaiwszy się do porządku, wprowadzonego przy urządzaniu alarmów fałszywych, nie przestraszy się nawet w razie prawdziwego alarmu, a sądząc, że to znowu alarm fałszywy, opuści spokojnie izbę szkolną i zakład i dowie się o rzeczywistem niebezpieczeństwie dopiero po opuszczeniu zakładu. Rozumie się, że pierwszym warunkiem porządku w takich razach jest, ażeby nauczyciele sami nie ulegali panice i zachowali spokój i przytomność umysłu. Jeżeli przeto nauczyciel spostrzeże nawet rzeczywiste niebezpieczeństwo, powinien wydawać polecenia swe tak, jak gdyby zarządzał tylko „alarm fałszywy“.

Krajowy związek ochotniczych straży pożarnych ułożył i nadesłał „Regulamin ogniowy dla zakładów szkolnych“, który podany jest poniżej.

Zarządy szkół 4- i więcejklasowych wezmą postanowienia tego regulaminu bezzwłocznie pod obrady na posiedzeniu umyślnie na ten cel zwołanem, ułożą go stosownie do §. 22. w formę, odpowiadającą stosunkom lokalnym i przedłożą własny projekt c. k. Radzie szkolnej okręgowej do dnia 29. lutego 1904 do zatwierdzenia.

Dla szkół niższego rzędu poleci Rada szkolna okręgowa upatrzonemu w tym celu referentowi (ewentualnie z pomiędzy członków wydziału wykonawczego konferencyi okręgowej) wypracowanie treściwego projektu, który Rada szkolna okręgowa wprowadzi w życie jako zarządzenie tymczasowe. Najbliższa konferencya okręgowa zmodyfikuje ten projekt stosownie do poczynionych spostrzeżeń, uwzględniając rozmaitość warunków miejscowych i kategoryi szkół i przedłoży Radzie szkolnej okręgowej swe wnioski celem trwałego unormowania sprawy.

Do dnia 15. maja bieżącego roku każda Rada szkolna okręgowa przedłoży sprawozdanie o wykonaniu niniejszego rozporządzenia co do szkół 4- i więcej klasowych a do dnia 15. listopada o zarządzeniach co do szkół niższego rzędu i o poczynionych przy tej sposobności spostrzeżeniach.

Regulamin ogniowy dla zakładów szkolnych.

(Ułożony przez krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych).

1. W każdej szkole należy każdego roku urządzać przynajmniej cztery ćwiczenia w szybkiem i porządnem opuszczaniu zakładu przez dziatwę szkolną. Ćwiczenia te urządza się przy współudziale naczelnika gminy i względnie także naczelnika straży pożarnej, bez uwiadomienia o tej próbie grona nauczycielskiego i dziatwy szkolnej. Czas ćwiczeń wyznacza kierownik szkoły po porozumieniu się z naczelnikiem gminy i względnie także z naczelnikiem miejscowej straży pożarnej.

2. Każdy (a) nauczyciel (ka) obowiązany (ą) jest zaznajomić się dokładnie z niniejszym regulaminem i z dodatkami do niego, które konferencya nauczycielska ewentualnie uskuteczni.

3. Każdy alarm w szkole, czy to fałszywy do próby czyli do ćwiczenia, czy też prawdziwy w razie rzeczywistego niebezpieczeństwa pożaru, wydaje się dzwonkiem szkolnym. Alarm ten stanowi krótkie i prędko po sobie następujące szarpnięcia dzwonka, a jeżeli to jest dzwonek ręczny natenczas krótkie, urywane i prędko po sobie następujące uderzenia.

4. Nakaz alarmu wychodzi od kierownika szkoły. Na wypadek pożaru lub innej katastrofy w budynku szkolnym lub w bliskiem sąsiedztwie, gdy zwłoka grozi niebezpieczeństwem, nauczyciele (ki) obowiązani (e) są alarm prawdziwy ogłosić, względnie polecić go dozorcy szkoły, który w takich razach musi także alarmować bez osobnego rozkazu.

5. Nie wolno dziatwy uwiadamiać o grożącem niebezpieczeństwie w razie prawdziwego alarmu i nie wolno także udawać tego niebezpieczeństwa przy alarmie fałszywym.

6. Jak tylko dzwonek szkolny ogłosi alarm powstaje dziatwa na rozkaz nauczyciela (ki), opuszcza swoje miejsca i staje w tej części sali, skąd może ją najprędzej opróżnić.

7. Nauczyciel (ka) otwiera drzwi i przekonuje się, czy jego (jej) opiece powierzona dziatwa może wyjść, czy inny oddział dziatwy temu nie przeszkadza.

8. Na rozkaz nauczyciela (ki) opuszcza dziatwa izbę szkolną parami, a w nadzwyczajnych wypadkach pozostawia tam wierzchnie ubrania, nakrycia głowy, książki i t. d.

9. Dzieci ułomne powinien nauczyciel (ka) starać się wyprowadzić, wynieść lub w inny sposób zabezpieczyć; te też dzieci takie powinno się zawsze umieszczać w ławkach blizkich drzwi.

10. Głośno nawoływać należy do powrotu dziatwę, która podczas alarmu znajduje się w wychodkach, garderobach i t. p. i często dziatwie przypominać, że musi zaraz po usłyszanym alarmie powracać do izby szkolnej.

11. Drzwi opróżnionej izby szkolnej pozostawia się otworem.

12. Zwykłym krokiem dwójkami (nigdy krokiem szybkim lub biegiem) postępuje dziatwa korytarzami i schodami. Unikać należy tworzenia czwórek na schodach tj. równoczesnego wychodzenia z dwóch izb szkolnych.

13. W klasie przed wyjściem na korytarz zajmuje nauczyciel (ka) czoło rzędów tak, aby miał (a) łatwy przegląd. Dziatwa przechodzi koło niego (niej), poczem on (ona) ostatni (a) opuszcza salę przekonawszy się, że nikt tam nie pozostał. Podczas dalszego pochodu zajmuje z reguły środkowe lub takie miejsce, z którego ma znów łatwy przegląd dziatwy.

14. Jeżeli *przypadkowo* podczas alarmu nie jest nauczyciel (ka) obecny (ą) w klasie, natenczas musi bezzwłocznie udać się do swojej klasy. Jeżeli zaś *przypadkowo* nauczyciel (ka) nie jest nawet w szkole obecny (ą), wówczas muszą wszyscy (wszystkie) inni (inne) nauczyciele (ki), których klasy znajdują się na tym samym korytarzu, zająć się także dotyczącą klasą pozbawioną nauczyciela (ki).

15. Przy spotkaniu się u góry schodów dziatwy z dwóch lub więcej klas przepuszcza się najpierw dziatwę klasy niższej, inna dziatwa czeka aż kolej na nią przyjdzie.

Nie wolno pochodu jednej klasy przerywać, a w ogóle uważać należy, aby takie przerywanie, które sprawia nieporządek, nie nastąpiło.

16. Zbadać należy także, czy która klasa nie pozostała.

17. Wyzyskać należy wyjścia z budynku szkolnego. Każda klasa używa tego wyjścia, do którego jej najbliżej.

18. Na wypadek rzeczywistego niebezpieczeństwa towarzyszy się dziatwie tak daleko jak tego potrzeba wymaga, aby tę dziatwę z granic niebezpieczeństwa wyprowadzić, poczem nakazuje się jej surowo, aby natychmiast udała się do domu.

19. Podczas opróżniania szkoły nie można zezwolić, aby publiczność w jakichkolwiekbądź celach do niej wchodziła. Czuwają nad tem siły nauczycielskie, które dziatwę swej pieczy powierzoną już wyprowadziły. Ustawiają się w tym celu przy wejściach do szkoły i w razie koniecznej potrzeby żądają pomocy u władz bezpieczeństwa i u straży pożarnej.

20. Gdyby wielki dym na korytarzach i schodach uniemożliwił wyjście, należy dziatwę zgromadzić w salach, które najbardziej są od niebezpieczeństwa oddalone i dostępne z zewnątrz łatwo dla celów ratunkowych, pozawierać drzwi a pootwierać okna i czekać pomocy z zewnątrz. Nie należy dopuszczać do skakania z piętrowych okien budynków.

21. Celem przyzwyczajenia dziatwy do prędkiego zebrania i ustawienia się należy ćwiczenia, do tego celu wiodące, często podczas przechodzenia do sal gimnastycznych, na pauzę i t. d. wykonywać.

22. Konferencya nauczycielska każdej szkoły może niniejszy ogólny regulamin uzupełnić postanowieniami, które odpowiadają miejscowym stosunkom.

23. Pierwsza próba (ćwiczenie) odbywa się zawsze w pierwszych tygodniach każdego nowego roku szkolnego, aby z przepisami niniejszymi zaznajomiły się nowe, do zakładu przybyłe siły nauczycielskie a także nowi uczniowie i uczenice.

Wiadomości osobiste.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 11. grudnia 1903 zamianować najmiłościwiej dr. Tomasza Garlickiego, profesora gimnazyum w Brzeżanach dyrektorem c. k. gimnazyum w Złoczowie.

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty zamianował:

Ks. dra Adama Gerstmana nauczycielem religii rzym. kat. w c. k. gimnazyum Franciszka Józefa we Lwowie;

Ks. Władysława Kotuskiego nauczycielem religii rzym. kat. w c. k. gimnazyum w Stryju;

Tadeusza Chrząszcza, asystenta c. k. państwowej szkoły przemysłowej w Krakowie prowizorycznym nauczycielem tym zakładzie.

C. k. Rada szkolna krajowa zamianowała:

Józefa Dobrosz-Dąbrowskiego i Marka Piekarskiego zastępcami nauczycieli w c. k. I. szkole realnej we Lwowie.

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła:

Bolesława Kielskiego zastępcę nauczyciela w c. k. I. szkole realnej we Lwowie do c. k. I. szkoły realnej w Krakowie;

Łukasza Storczykowskiego zastępcę nauczyciela w c. k. szkole realnej w Śniatynie do szkoły realnej w Tarnopolu.

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła w stan spoczynku:

Wandę Rożankowską nauczycielkę w Czarnej Wsi, przydzieloną do c. k. żeńskiego seminaryum nauczycielskiego w Krakowie;

Maryę Groblewską nauczycielkę szkoły żeńskiej w Gorlicach;

Jana Kubisza nauczyciela w Winnikach;

Karolinę Piękoszową nauczycielkę w Przecławiu;

Michalinę Babkównę nauczycielkę w Ożannie.

Zmarł: Alfons Zajączkowski nauczyciel kierujący 4-klasowej szkoły w Brzostku w okręgu pilzneńskim dnia 26. grudnia 1903.

Organizacya szkół.

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 10. września 1903 do l. 30.061 zezwolił Pani Kazimierze Markowskiej na otwarcie prywatnego żeńskiego seminaryum nauczycielskiego z wykładowym językiem polskim w Sokalu.

Zakład ten będzie tak urządzony, że w jednym roku szkolnym będzie istniał rok I. i III., w następnym zaś roku szkolnym rok II. i IV.

C. k. Rada szkolna krajowa przyjęła do zatwierdzającej wiadomości uchwałę Rady szkolnej miejscowej w Wadowicach, którą nadano 4-klasowej szkole ludowej żeńskiej w Wadowicach nazwę „im. król. Jadwigi.“

Budowa szkół.

C. k. Rada szkolna krajowa postanowiła orzeczeniem z dnia 15. stycznia 1904 l. 780 budowę 1-klasowej szkoły w Kisielowie w okręgu jarosławskim przy pomocy zasiłku z funduszu szkolnego krajowego.

C. k. Rada szkolna krajowa przyznała gminie Przyłbice w okręgu jaworowskim bezprocentową pożyczkę w kwocie 1.400 K, a gminie Hołyń w okręgu kałuskim w kwocie 2.000 K na budowę szkoły.

Wiadomości statystyczne.

Wynik egzaminów kwalifikacyjnych odbytych w terminie wiosennym i jesiennym 1903 roku.

a) *Egzamina kwalifikacyjne na nauczycieli szkół ludowych:*

Komisya egzaminacyjna:	Egzamin składało			Otrzymało patenta kwalifikacyjne			Reprobowano		
	mężczyzn	kobiet	razem	mężczyzn	kobiet	razem	mężczyzn	kobiet	razem
w Krakowie	42	79	121	39	72	111	3	7	10
w Tarnowie	34	16	50	32	14	46	2	2	4
w Rzeszowie	21	11	32	18	8	26	3	3	6
w Przemyślu	51	77	128	50	74	124	1	3	4
we Lwowie	84	172	256	80	166	246	4	6	10
w Stanisławowie	19	21	40	19	20	39	—	1	1
w Tarnopolu	48	19	67	34	14	48	14	5	19
w Samborze	26	16	42	23	10	33	3	6	9
w Sokalu	13	9	22	13	9	22	—	—	—
w Krośnie	28	27	55	23	24	47	5	3	8
w Zaleszczykach	28	30	58	26	28	54	2	2	4
Ogółem . . .	394	477	871	357	439	796	37	38	75

b) *Egzamina kwalifikacyjne na nauczycieli szkół wydziałowych:*

Komisya egzaminacyjna:	Egzamin składało: mężczyzn	kobiet	razem	Otrzymało patenta kwalifikacyjne: mężczyzn	kobiet	razem	Reprobowano: mężczyzn	kobiet	razem
w Krakowie	10	17	27	6	9	15	4	8	12
we Lwowie	41	44	85	34	40	74	7	4	11
Ogółem . . .	51	61	112	40	49	89	11	12	23

Konkursa.

a) *ogłoszone po raz pierwszy*:

L. 102. W c. k. gimnazyum z polskim językiem wykładowym w Cieszynie będą z początkiem roku szkolnego 1904/5 do stałego obsadzenia następujące posady nauczycielskie:

1. Posada nauczyciela języka polskiego jako przedmiotu głównego a filologii klasycznej jako przedmiotu pobocznego.

2. Dwie posady nauczycieli filologii klasycznej jako przedmiotu głównego, a języka niemieckiego jako przedmiotu pobocznego

3. Posada nauczyciela historyi i geografii jako przedmiotów głównych.

Kompetenci o powyższe posady mają wnieść podania należycie udokumentowane, stylizowane do c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty, za pośrednictwem przełożonej władzy do c. k. Rady szkolnej krajowej w Opawie, a mianowicie o posadę pod 1. do 20 lutego a o posady pod 2. i 3. do 15. lutego b. r.

Kandydaci, którzy pragną aby lata służby spędzone w charakterze zastępców nauczycieli były im policzone w myśl §. 10. ustawy z dnia 19. września 1898 Dz. p. p. Nr. 173 winni oświadczyć to w swych podaniach.

Podania spóźnione lub nieudokumentowane nie będą wzięte pod rozwagę.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

Opawa, dnia 7. stycznia 1904.

L. 55. Celem stałego obsadzenia posad nauczycielskich ogłasza się niniejszem konkurs:

I. Na posadę kierującego nauczyciela 4-klasowej szkoły mieszanej w Jaworowie. Do tej posady przywiązane są pobory II. klasy płac.

II. Na posadę nauczyciela (lki) 2-klasowej szkoły w Rogóżnie z poborami IV. klasy płac.

III. Na posady nauczycieli w 1-klasowych szkołach z poborami IV. klasy płac: 1. w Berdychowie, 2. Czerczyku, 3. Hruszowicach, 4. Kobylnicy wołoskiej, 5. Lubieniach, 6. Mołoszkowicach, 7. Semerówce, 8. Szczepłotach i 9. Wulce rosnowskiej.

We wszystkich powyższych szkołach językiem wykładowym jest język ruski.

Od kompetentów o posadę pod I. wymaga się kwalifikacyi z językiem wykładowym ruskim i polskim i uzdolnienia do udzielania nauki języka niemieckiego a na wszystkie inne posady wymagana jest kwalifikacya z językiem wykładowym polskim i ruskim.

Podania należycie udokumentowane należy wnosić za pośrednictwem swej władzy przełożonej do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Jaworowie najpóźniej do końca lutego 1904.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Jaworów, dnia 13. stycznia 1904

L. 4.421. C. k. Rada szkolna okręgowa w Bóbrce ogłasza niniejszem konkurs celem stałego obsadzenia następujących posad nauczycielskich z poborami III. klasy płac:

a) Na posadę nauczyciela (lki) kierującego (ej) 6-klasowej szkoły żeńskiej w Bóbrce. Kompetenci względnie kompetentki z egzaminem wydziałowym z grupy I. będą mieć pierwszeństwo. Język wykładowy polski.

b) Na posadę nauczyciela religii mojżeszowej w 6-klasowych szkołach męskiej i żeńskiej w Bóbrce. O tę posadę mogą się ubiegać kandydaci, którzy ukończyli szkołę rabinów i złożyli egzamin rabinacki z postępem dobrym, lub też którzy mają kwalifikacyę na nauczyciela szkół ludowych a wykażą się przepisaną kwalifikacyą do udzielania nauki religii mojżeszowej. Podania należycie udokumentowane należy wnosić za pośrednictwem swych władz przełożonych w terminie do końca lutego 1904.

Bóbrka, dnia 31. grudnia 1903.

L. 39. C. k. Rada szkolna okręgowa zamiejska w Krakowie ogłasza niniejszem konkurs z poborami IV. klasy płac:

1. Na posady dwóch nauczycieli 5-klasowej szkoły mieszanej w Czarnej Wsi.
2. Na posady nauczycieli 4-klasowych szkół mieszanych w Grzegórzkach, Prądniku czerwonym i Rybnej.
3. Na posadę kierującego nauczyciela 2-klasowej szkoły w Luboczy.
4. Na posadę nauczyciela (lki) 2-klasowej szkoły w Kobylanach.

Kompetenci o posady w Czarnej Wsi, posiadający egzamin wydziałowy z I., II. lub III. grupy, będą mieli pierwszeństwo.

Podania należycie udokumentowane należy wnosić za pośrednictwem władzy przełożonej do końca lutego b. r.

Kraków, dnia 10. stycznia 1904.

---

b) *ogłoszone po raz drugi:*

L. 4470. C. k. Rada szkolna okręgowa miejska we Lwowie ogłasza niniejszem konkurs:

1. Na jednę posadę dyrektora szkoły wydziałowej męskiej im. Staszica we Lwowie z poborami I. klasy płac, z dodatkiem za kierownictwo 400 K i dodatkiem na mieszkanie 720 K.
2. Na dwie posady kierowników w szkołach pospolitych męskich im. św. Zofii i im. Zimorowicza we Lwowie z poborami I. klasy płac z dodatkiem za kierownictwo w kwocie 200 K i dodatkiem na mieszkanie w kwocie 720 K.

Równocześnie ogłasza c. k. Rada szkolna okręgowa konkurs na takie same posady w innych szkołach pospolitych lub wydziałowych męskich we Lwowie przy tej sposobności opróżnić się mogące.

Kandydaci o posadę dyrektora szkoły wydziałowej muszą się wykazać patentem kwalifikacyjnym na nauczyciela szkół wydziałowych z którejkolwiek grupy.

Podania zaopatrzone we wszystkie dokumenta służbowe i w tabelę kwalifikacyjną należy wnosić za pośrednictwem władzy przełożonej najdalej do dnia 15. lutego 1904.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej miejskiej.

We Lwowie, dnia 17. grudnia 1903.

L. 2622. C. k. Rada szkolna okręgowa miejska we Lwowie ogłasza niniejszem konkurs na następujące posady nauczycielskie dla trzech klas wyższych w 6-klasowej szkole wydziałowej żeńskiej im. król. Jadwigi we Lwowie:

1. Na dwie posady nauczycieli, względnie nauczycielek dla przedmiotów językowych (język polski, niemiecki i francuski, ewentualnie w połączeniu z historyą i geografią).

2. Na jednę posadę nauczyciela, względnie nauczycielki dla przedmiotów historyczno-geograficznych, (ewentualnie w połączeniu z jednym z języków).

3. Na jednę posadę nauczyciela, względnie nauczycielki dla przedmiotów matematyczno-przyrodniczych (matematyka, fizyka, historya naturalna).

Według orzeczenia c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 2. sierpnia 1901 l. 20257, posady wyżej wymienione dla trzech klas wyższych mogą otrzymać kompetenci, posiadający uzdolnienie do udzielania nauki w szkołach średnich lub liceach żeńskich.

Nauczyciele pod względem płacy i innych służbowych korzyści, będą zaliczeni do I. klasy płac przyczem, o ile wykażą się zupełną kwalifikacyą dla szkół średnich, będą zrównani w poborach, przez stosowne dodatki, z poborami profesorów państwowych szkół średnich, a mianowicie, co się tyczy płacy zasadniczej, pięcioleci i dodatku aktywalnego. Dodatki do płacy zasadniczej i do pięcioleci będą wliczone do emerytury, której wymiar dokonywać się będzie wedle norm ustanowionych dla nauczycieli państwowych szkół średnich.

Nauczycielki ustanowione stale dla trzech klas wyższych szkoły wydziałowej żeńskiej im. król. Jadwigi, na podstawie egzaminu do szkół licealnych, będą pobierały płacę wyższą nauczycielki wydziałowej, określoną art. 11. ustawy z dnia 21. października 1902 (Dz. ust. kraj. Nr. 94), a nadto dodatek roczny w kwocie 600 K wliczalny do emerytury.

Nauczyciele trzech klas wyższych szkoły wydziałowej żeńskiej im. król. Jadwigi będą obowiązani do składania opłat na fundusz emerytalny od płacy etatowej nauczyciela szkoły wydziałowej w myśl art. 52. ustawy z dnia 1. stycznia 1889 (Dz. u. kr. Nr. 16) i od dodatków, które wyrównywać będą ich płace z poborami nauczycieli państwowych szkół średnich w myśl ustaw państwowych.

Wdowom i sierotom po tych nauczycielach służy prawo do zaopatrzenia w tej wysokości, jakieby pobierały wedle ustawy państwowej jako wdowy i sieroty po rzeczywistych nauczycielach szkół średnich.

Podania zaopatrzone we wszystkie dokumenta służbowe wraz z tabelą kwalifikacyjną, należy wnosić do c. k. Rady szkolnej okręgowej miejskiej w terminie do 15. lutego 1904 za pośrednictwem przełożonej władzy.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej miejskiej.

We Lwowie dnia 15. grudnia 1904.

L. 4256. C. k. Rada szkolna okręgowa miejska we Lwowie ogłasza niniejszem konkurs na posadę kierownika szkoły pospolitej męskiej im. Sienkiewicza we Lwowie z poborami I. klasy płac, z dodatkiem za kierownictwo w kwocie 200 K i dodatkiem na mieszkanie w kwocie 720 K. Język wykładowy polski.

Równocześnie ogłasza c. k. Rada szkolna okręgowa konkurs na taką samą posadę w innej szkole pospolitej we Lwowie, ewentualnie na posadę stałego nauczyciela w jednej ze szkół pospolitych we Lwowie mogącą się opróżnić, w razie gdyby posadę kierównika szkoły otrzymał który z nauczycieli szkół pospolitych tutejszego okręgu szkolnego.

Podania zaopatrzone we wszystkie dokumenta służbowe i tabelę kwalifikacyjną, należy wnosić do c. k. Rady szkolnej okręgowej w terminie do 31. stycznia 1904 za pośrednictwem władzy przełożonej.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej miejskiej.

We Lwowie, dnia 3. grudnia 1903.

L. 5796. C. k. Rada szkolna okręgowa zamiejska we Lwowie ogłasza niniejszem konkurs celem stałego obsadzenia następujących posad nauczycielskich w IV. klasie płac:

1. Nauczycieli kierujących w 2-klasowych szkołach w Laszkach murowanych, Lesienicach i Leśniowicach.

2. Nauczycieli samoistnych w 1-klasowych szkołach w Czarnuszowicach, Dobrzanach, Kuhajowie, Kukizowie, Podciemnem i Sieciechowie.

3. Nauczycieli (lek) w 2-klasowych szkołach w Dmytrzu, Grzybowicach, Hermanowie, Jaryczowie starym, Lesienicach, Mostkach, Pikułowicach i Remenowie i w 3-klasowych szkołach w Biłce szlacheckiej, Łanach i Mikłaszowie.

4. Dwóch posad nauczycieli w 4-klasowej szkole w Sokolnikach.

W Biłce szlacheckiej i Sokolnikach jest język wykładowy polski w innych szkołach język ruski.

Kompetujący o posady wyżej wymienione winni osobne co do każdej posady podanie, zaopatrzone w tabelę kwalifikacyjną, dowody uzdolnienia i dotychczasowej służby wnieść za pośrednictwem władzy przełożonej do c. k. Rady szkolnej okręgowej zamiejskiej we Lwowie w terminie do dnia 15. lutego b. r.

Do tymczasowego obsadzenia będzie posada nauczyciela kierującego w 2-klasowej szkole w Dublanach i posada nauczyciela w 4-klasowej szkole w Winnikach pod Lwowem.

Lwów, dnia 19. grudnia 1903.

L. 2.850. C. k. Rada szkolna okręgowa w Stanisławowie ogłasza niniejszem konkurs celem stałego obsadzenia posady nauczyciela religii gr. kat. w szkole 4-klasowej mieszanej im. św. Józefa w Knihininie wsi, z obowiązkiem udzielania nauki tego samego przedmiotu także w szkole 4-klasowej mieszanej im. św. Stanisława w Knihininie-kolonii.

Do posady tej są przywiązane pobory IV. klasy płac, a kompetować mogą świeccy lub zakonni kapłani, którzy w razie zamianowania nie będą mogli pełnić równocześnie funkcyj duszpasterskich.

Do wnoszenia podań wyznacza się termin do dnia 15. lutego b. r.

Stanisławów, dnia 20. grudnia 1903.

L. 1.591. Celem stałego obsadzenia posady nauczycielki szkoły 5-klasowej żeńskiej w Grybowie ogłasza się konkurs z terminem wnoszenia podań do 15. lutego b. r.

Do posady tej przywiązane są pobory III. klasy płac.

Kompetentki z egzaminem wydziałowym z przedmiotów grupy II. mają pierwszeństwo. Język wykładowy polski.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Grybów, dnia 21. grudnia 1903.

L. 4551. C. k. Rada szkolna okręgowa w Kołomyi ogłasza niniejszem konkurs celem stałego obsadzenia następujących posad nauczycielskich:

A) Z poborami II. klasy płac:

1. Dwóch posad nauczycielek w 5-klasowej szkole wydziałowej żeńskiej im. król. Jadwigi w Kołomyi, z egzaminem wydziałowym na jednę posadę z grupy II. a na drugą posadę z egzaminem wydziałowym z którejkolwiek grupy. Pierwszeństwo jednak do otrzymania jednej z tych posad będą miały kompetentki z egzaminem kwalifikacyjnym dla nauczycielek w liceach żeńskich w myśl rozporządzenia c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 11. grudnia 1900 l. 34.551.

2. Jednej posady nauczycielki w 4-klasowej szkole żeńskiej im. Sienkiewicza w Kołomyi.

3. Dwóch posad nauczycieli w 4-klasowej szkole pospolitej męskiej połączonej z 3-klasową wydziałową im. Kopernika w Kołomyi.

W wymienionych szkołach jest wykładowy język polski.

B) Z poborami IV. klasy płac:

4. Jednej posady nauczyciela (lki) w 2-klasowej szkole w Korniczu.

5. Jednej posady nauczyciela samoistnego w szkole 1-klasowej z klasą nadetatową w Chlebiczynie leśnym. W obu tych szkołach jest wykładowy język ruski.

Należycie udokumentowane podania należy wnosić za pośrednictwem swej władzy przełożonej do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Kołomyi do dnia 15. lutego 1904.

Kołomyja, dnia 30. grudnia 1903.

Ogłoszenia.

Egzamina kwalifikacyjne na nauczycieli i nauczycielki szkół ludowych pospolitych rozpoczną się przed c. k. komisyą egzaminacyjną w Stanisławowie dnia 22. lutego b. r. termin wnoszenia podań do 8. lutego b. r. W Rzeszowie dnia 15. lutego; termin wnoszenia podań do 8. lutego b. r. W Samborze dnia 8. lutego; termin wnoszenia podań do końca stycznia b. r. W Krośnie dnia 12. lutego; termin wnoszenia podań do 5. lutego. W Zaleszczykach dnia 24. lutego; termin wnoszenia podań do 10. lutego b. r. W Przemyślu dnia 29. lutego; termin wnoszenia podań do 20. lutego b. r.

Wskutek prośby Towarzystwa ogrodniczego w Krakowie podaje c. k. Rada szkolna krajowa do wiadomości nauczycieli prowadzących ogrody szkolne a w szczególności ogrody dopełniających kursów rolniczych następujące ogłoszenie:

W roku 1904, jako dziesiątym swego istnienia, urządza Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie, pod protektoratem JWP. Hrabiny Zofii Tarnowskiej i J. E. Pana Namiestnika Andrzeja hr. Potockiego, ogólną wystawę ogrodniczą, która otwartą zostanie w dniu 2. października i trwać będzie do 9. tegoż miesiąca.

Wystawa obejmować będzie działy następujące:

1. szkółki drzew, 2. owocarstwo, 3. warzywnictwo, 4. nasiona, 5. przeroby owocowe i warzywne, 6. rośliny ozdobne, 7. ogrodnictwo szkolne, 8. narzędzia i przyrządy ogrodowe, 9. plany ogrodów użytkowych i ozdobnych. 10. pszczelnictwo, 11. dział naukowy i piśmiennictwo.

Niezależnie od tego, że we wszystkich niemal działach kierownicy szkół występować mogą z korzyścią bądź jako wystawcy produktów przez siebie otrzymanych, bądź, jak w działach 2. i 3., jako organizatorowie wystaw zbiorowych, komitet wystawowy utworzył specyalny dział szkolny (VII-my) z 4-ma konkursami obejmującymi: 1. ogród szkolny i jego organizacya podana w planie i opisie ogrodu, 2. dobór owoców z ogrodu szkolnego, 3. dobór warzyw z ogrodu szkolnego, 4. szkółka owocowa demonstracyjna, przedstawiona w okazach drzew i krzewów.

W dziale tym ogrody szkolne konkurować będą wyłącznie tylko pomiędzy sobą.

Szczegółowy program i prawidła wystawy, jak również formularze zgłoszeń rozsyła bezpłatnie na żądanie kancelarya Towarzystwa Ogrodniczego w Krakowie ul. Gołębia Nr. 18. Zgłoszenia co do udziału w wystawie, dokładnie wypełnione, składane być powinny najpóźniej do dnia 1. września 1904 roku.

Nakładem funduszu szkolnego krajowego.

Z drukarni Władysława Łozińskiego we Lwowie, pod zarządem J. Niedopada.